

Rachunkowość w oświacie

praktyczny poradnik
dla publicznych jednostek oświatowych

pod redakcją
Daniela Wojtackiego

VULCAN
ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

aktualizacja luty 2022

I. INFORMATOR PODRĘCZNY

- I.1. Główny księgowy publicznej placówki oświatowej
  - I.1.1. Wymagania stawiane kandydatom na głównego księgowego ... 1
  - I.1.2. Prawa i obowiązki głównego księgowego wynikające z przepisów prawa ... 2
  - I.1.3. Odpowiedzialność głównego księgowego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ... 6

- I.2. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych
  - I.2.1. Organy i strony postępowania o naruszenie dyscypliny finansów publicznych ... 1
  - I.2.2. Postępowanie sprawdzające i wyjaśniające prowadzone przez rzecznika dfp ... 3
  - I.2.3. Tryb postępowania przed komisją orzekającą pierwszej instancji ... 9
  - I.2.4. Środki zaskarżenia i ich wymogi formalne ... 15
  - I.2.5. Postępowanie odwoławcze przed GKO ... 16
  - I.2.6. Tryby weryfikacji prawomocnych orzeczeń wydanych w postępowaniu o naruszenie dfp ... 18
  - I.2.7. Skarga do sądu administracyjnego ... 21
  - I.2.8. Skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego ... 24
  - I.2.9. Kary za naruszenie dfp ... 25
  - I.2.10. Wykonywanie prawomocnych orzeczeń w sprawach o naruszenie dfp ... 28

- I.3. Serwis księgowego
  - I.3.1. Klasyfikacja paragrafów dochodów i wydatków ... 1
    - Tab. 1. Wybrane paragrafy dochodów ... 2
    - Tab. 2. Wybrane paragrafy wydatków ... 3

I.1. GŁÓWNY KSIĘGOWY PUBLICZNEJ PLACÓWKI OŚWIATOWEJ

I.1.1. Wymagania stawiane kandydatom na głównego księgowego

Osoby zatrudnione w jednostkach sektora finansów publicznych (np. jednostki budżetowe) na stanowiskach głównych księgowych muszą spełniać wymagania określone w art. 54, ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (w niniejszym rozdziale, w przypadku powoływania się na ustawę o finansach publicznych, używane będzie określenie ustawa). Zgodnie z powyższym przepisem funkcje głównego księgowego w jednostce sektora finansów publicznych może pełnić osoba, która łącznie spełnia następujące przesłanki:

- ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że odrębne ustawy uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;
- ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- korzysta z pełni praw publicznych;
- nie była prawomocnie skazana za przestępstwa:
  - przeciwko mieniu,
  - przeciwko obrotowi gospodarczemu,
  - przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego,
  - przeciwko wiarygodności dokumentów, lub
  - za przestępstwo karne skarbowe;
- posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania obowiązków głównego księgowego;
- spełnia jeden z poniższych warunków:
  - ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe, uzupełniające ekonomiczne

---

¹ Dz.U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.

Paragrafy	Wyszczególnienie
251	Dotacja podmiotowa z budżetu otrzymana przez samorządowy zakład budżetowy
259	Dotacja podmiotowa z budżetu otrzymana przez publiczną jednostkę systemu oświaty prowadzoną przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną
262	Dotacja przedmiotowa z budżetu otrzymana przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych
265	Dotacja przedmiotowa z budżetu otrzymana przez samorządowy zakład budżetowy
297	Różne przelewy Paragraf ten występuje m.in. w samorządowych zakładach budżetowych oraz państwowych funduszach celowych i obejmuje przelewy między różnymi rodzajami tych środków
298	Wpływy do wyjaśnienia
621	Dotacja celowa otrzymana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych
622	Dotacja celowa otrzymana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych
851	Wpływy z różnych rozliczeń
853	Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów Paragraf nie ma zastosowania do jednostek samorządu terytorialnego

Tab. 2. Wybrane paragrafy wydatków

Paragrafy	Wyszczególnienie
237	Wpłata do budżetu nadwyżki środków obrotowych przez samorządowy zakład budżetowy
240	Wpłata do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej Paragraf ten obejmuje wpłaty do budżetu jednostki samorządu terytorialnego pozostałych na dzień 31 grudnia środków finansowych z rachunku samorządowej jednostki budżetowej, prowadzącej działalność określoną w ustawie z 14 grudnia 2016 r., Prawo oświatowe, zgodnie z art. 223, ust. 4 ustawy
297	Różne przelewy Paragraf ten występuje tylko w samorządowych zakładach budżetowych i państwowych funduszach celowych i obejmuje przelewy między różnymi rodzajami tych środków
302	Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń Paragraf ten obejmuje wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze niezaliczone do wynagrodzeń, a w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – świadczenia rzeczowe, wynikające z przepisów dotyczących bhp oraz ekwiwalenty za te świadczenia, a także ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej wykonywane przez pracowników, ekwiwalenty za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego, – ekwiwalenty pieniężne za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt stanowiące własność wykonawcy, – zasiłki na zagospodarowanie i zasiłki osiedlowe z wyłączeniem zasiłków na zagospodarowanie nauczycieli, – dodatki mieszkaniowe i wiejskie dla nauczycieli,

Tab. 7. Podstawa wymiaru składek dla osób przebywających na urlopie wychowawczych**1) Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**

Zgodnie z art. 18, ust. 5b i 14 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym stanowi kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wypłaconego za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających urlop wychowawczy. Podstawa ta nie może być jednak wyższa niż kwota 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tj. 5259 zł – MP z 2020 r., poz. 1061) oraz nie może być niższa niż 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (tj. 2800 zł w 2021 r. – Dz.U. z 2020 r., poz. 1596). Stąd graniczne kwoty podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób wynoszą:

Okres obowiązywania	Maksymalna podstawa	Minimalna podstawa
1.01.2017 r. – 31.12.2017 r.	2557,80 zł (tj. 60% z 4263 zł)	1500,00 zł (tj. 75% z 2000 zł)
1.01.2018 r. – 31.12.2018 r.	2665,80 zł (tj. 60% z 4443 zł)	1575,00 zł (tj. 75% z 2100 zł)
1.01.2019 r. – 31.12.2019 r.	2859,00 zł (tj. 60% z 4765 zł)	1687,50 zł (tj. 75% z 2250 zł)
1.01.2020 r. – 31.12.2020 r.	3136,20 zł (tj. 60% z 5227 zł)	1950,00 zł (tj. 75% z 2600 zł)
1.01.2021 r. – 31.12.2021 r.	3155,40 zł (tj. 60% z 5259 zł)	2100,00 zł (tj. 75% z 2800 zł)
1.01.2022 r. – 31.12.2022 r.	3553,20 zł (tj. 60% z 5922 zł)	2257,50 zł (tj. 75% z 3010 zł)

2) Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne

Okres obowiązywania	Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego
od 1.01.2013 r. do 31.10.2018 r.	520 zł*
od 1.11.2018 r.	620 zł

* Podstawa prawna: art. 81, ust. 8, pkt 10 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.

Tab. 8. Stopa procentowa składki na Fundusz Emerytur Pomostowych

Okres obowiązywania	Stawka (%)	Źródło finansowania	Podstawa prawna
Od 01.01.2010 r.	1,5	Pracodawca	Dz.U. z 2018 r., poz. 1924

Składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych opłaca się za pracownika spełniającego łącznie następujące warunki: • urodził się po 31 grudnia 1948 r., • wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3, ust. 1 i 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.).

Ponadto za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym. Te osoby są zobowiązane do opłacania za siebie składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Tab. 1. Wybrane paragrafy dochodów

Paragrafy	Wyszczególnienie
061	Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, duplikatów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów
066	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego W paragrafie tym klasyfikowane są wpłaty rodziców za korzystanie z wychowania przedszkolnego w prowadzonych przez gminę publicznych przedszkolach bądź publicznej innej formie wychowania przedszkolnego w czasie przekraczającym czas bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki ustalony dla przedszkoli publicznych na podstawie art. 13, ust. 1, pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe
067	Wpływy z opłat za korzystanie z żywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego W paragrafie tym klasyfikowane są opłaty wnoszone za korzystanie z żywienia w przedszkolach publicznych oraz publicznych innych formach wychowania przedszkolnego, do których ustalania stosuje się art. 106 ustawy – Prawo oświatowe
068	Wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Paragraf ten obejmuje opłaty, o których mowa w art. 193, ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
069	Wpływy z różnych opłat Paragraf ten obejmuje między innymi: – zwrot kosztów postępowania administracyjnego, – opłaty za legitymacje, duplikaty legitymacji, druki meldunkowe, różne druki, – wpływy od rodziców z tytułu odpłatności za utrzymanie dzieci (wychowanków) w zakładach dla nieletnich
075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze
078	Wpływy ze zbycia praw majątkowych
083	Wpływy z usług
084	Wpływy ze sprzedaży wyrobów
087	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych
088	Wpływy z opłaty prolongacyjnej
091	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat W paragrafie tym ujmuje się odsetki, do których stosuje się przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa
092	Wpływy z pozostałych odsetek
096	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej
097	Wpływy z różnych dochodów Paragraf ten obejmuje wszystkie pozostałe dochody nieobjęte poszczególnymi paragrafami, a w szczególności: – spłatę stypendiów i zasiłków zwrotnych wypłaconych w okresie studiów, – zwrot kosztów kształcenia w razie niepodjęcia przez absolwenta pracy itp., – zwrot kosztów szkolenia pracowników, – wpływy z tytułu wynagrodzenia dla płatnika z tytułu wykonywania zadań określonych przepisami prawa, – wpływy za czynności polegające na zapewnieniu bezpieczeństwa imprez masowych, – wpływy z tytułu udostępnienia informacji publicznej zgodnie z art. 15 ustawy z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
151	Różnice kursowe

VII. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Nazwa instytucji	Nr art. PZP
Odwołanie, przebieg rozprawy	art. 549
Odwołanie, przystąpienie do postępowania	art. 524 i n.
Odwołanie, sposób rozliczenia kosztów	art. 575
Odwołanie, termin	art. 515
Odwołanie, termin rozpoznania sprawy	art. 544
Odwołanie, treść	art. 516
Odwołanie, uwzględnienie	art. 554
Odwołanie, uwzględnienie przez zamawiającego	art. 522
Odwołanie, uwzględnienie, sprzeciw	art. 523
Odwołanie, uzasadnienie orzeczenia	art. 559
Odwołanie, wniosek o uchylenie zakazu zawarcia umowy	art. 578
Odwołanie, wpis	art. 517
Odwołanie, zakaz zawarcia umowy	art. 577
Oferta	art. 62
Oferty dodatkowe	art. 248
Ogłoszenia (postępowanie unijne)	art. 86 i n.
Ogłoszenia (postępowanie unijne), zmiana, unieważnienie postępowania	art. 90
Ogłoszenia w BZP, forma elektroniczna	art. 269
Ogłoszenia w BZP	art. 267 i n.
Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia	art. 265
Ogłoszenie o wykonaniu umowy w BZP	art. 448
Ogłoszenie o wyniku postępowania (postępowanie krajowe)	art. 309
Ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, wolna ręka	art. 216
Ogłoszenie, zmiana (postępowanie krajowe)	art. 270
Opis potrzeb i wymagań	art. 282
Opis przedmiotu zamówienia	art. 99 i n.
Opis przedmiotu zamówienia dotyczący robót budowlanych	art. 102 i n.
Opis przedmiotu zamówienia na roboty budowlane	art. 103
Opis przedmiotu zamówienia, normy	art. 101
Otwarcie ofert	art. 221 i 222
Pisemność (forma)	art. 20
Plan postępowań	art. 23
Podmiotowe środki dowodowe	art. 124 i n.
Podmiotowe środki dowodowe, moment złożenia	art. 126
Podwykonawstwo	art. 462
Podział zamówienia na części	art. 91
Polityka zakupowa państwa	art. 21
Postępowanie krajowe, odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów o postępowaniu unijnym	art. 266*
Postępowanie odwoławcze	art. 506 i n.

II. FINANSE

Bibliografia

- II.1. Formy organizacyjno-prawne publicznej jednostki oświatowej
  - II.1.1. Jednostka budżetowa ... 1
  - II.1.2. Rola zakładów obsługi finansowej szkół ... 3

- II.2. Planowanie finansowe w placówce oświatowej
  - II.2.1. Wprowadzenie ... 1
  - II.2.2. Terminy sporządzania planu finansowego ... 4
  - II.2.3. Informacje niezbędne do sporządzania planu ... 5
    - II.2.3.1. Jednostka budżetowa ... 5
    - II.2.3.2. Dochody ... 5
    - II.2.3.3. Wydatki ... 6
    - II.2.3.4. Arkusz organizacyjny a plan finansowy ... 7
  - II.2.4. Techniki planowania ... 9
    - II.2.4.1. Klasyfikacja budżetowa ... 9
    - II.2.4.2. Metody tworzenia planu finansowego ... 11
  - II.2.5. Zmiany w planie finansowym w trakcie jego realizacji ... 14
  - II.2.6. Budujemy plan finansowy ... 17
    - II.2.6.1. Podstawowe informacje o szkole ... 17
    - II.2.6.2. Gminna procedura budżetowa w naszej szkole ... 22
    - II.2.6.3. Plan finansowy naszej szkoły ... 25
    - II.2.6.4. Korekta (aktualizacja) planu finansowego ... 28

- II.3. Wydzielony rachunek dochodów

- II.4. Środki finansowe organów społecznych w szkole
  - II.4.1. Rada rodziców ... 1
  - II.4.2. Działalność gospodarcza rady rodziców ... 3
  - II.4.3. Pozostałe zadania rady rodziców ... 7
  - II.4.4. Inne organy społeczne w szkole ... 9

II.1. FORMY ORGANIZACYJNO-PRAWNE PUBLICZNEJ JEDNOSTKI OŚWIATOWEJ

II.1.1. Jednostka budżetowa

Obowiązujący od 1 stycznia 2018 r. art. 4, ust. 1 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych¹ stanowi, że: *Przedszkola, szkoły i placówki zakładane i prowadzone przez ministrów i jednostki samorządu terytorialnego są jednostkami budżetowymi*. A zatem analogicznie jak w uprzednio regulującym tę materię art. 79 ustawy o systemie oświaty², ustawodawca przewiduje dla państwowych i samorządowych jednostek oświatowych tylko jedną formę organizacyjno-prawną: **jednostkę budżetową** – jest to forma najprostsza, ale jednocześnie najbardziej powiązana z budżetem. Bowiem zgodnie z art. 11, ust. 1 ustawy o finansach publicznych³, jednostki budżetowe to takie jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które **pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu**, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to niewątpliwie, że działanie jednostki budżetowej nie może przebiegać bez ścisłego współdziałania z tymże budżetem. W jakiej postaci to współdziałanie przebiega? Zwrócić należy uwagę na fakt, że przepis nie wspomina o jakiegokolwiek formie dotowania lub subwencjonowania jednostki budżetowej. Jak więc praktycznie i w pewnym sensie technicznie przebiega w tym przypadku „finansowanie z budżetu”? Ustawodawca postanowił wprost: jednostka pokrywa wydatki. Oznacza to więc, że jednostka **najpierw zaciąga zobowiązania**, inaczej: czyni wydatki do uregulowania w terminach określonych przepisami prawa lub w umowach cywilnoprawnych. Dopiero w następnej kolejności pokrywa te wydatki bezpośrednio z budżetu.

¹ Ustawa z 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2203).

² Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2017 r., poz. 2198 ze zm.); dalej ustawa o systemie oświaty lub uoso.

³ Ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.); dalej ustawa o finansach publicznych lub uofp.